

29 . Istria | Județ: Constanța | Punct: Cetate | Anul: 2012

Anul: 2012

Cod RAN: 62039.01

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca greacă, Epoca elenistică, Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie

Tipuri sit: descoperire izolată, amenajare/construcție

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Domestic, Religios, ritual și funerar

Autori: Mircea Victor Angelescu, Valentin Victor Bottez, Laurențiu Cliante, Mircea Mihail Dabîca, Iulian Ganciu, Irina Nastasi

Instituții: Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Universitatea București, Facultatea de Istorie, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Universitatea București, Facultatea de Istorie, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București

Raport

Campania din vara anului 2012 a avut ca obiectiv lămurirea unor aspecte legate de încadrarea basilicii episcopale în spațiul urban apropiat. Aria vizată este delimitată de: anexa de nord-vest a Basilicii episcopale, porticul și strada f (care se întinde de-a lungul său la vest), strada b (care pătrunde în orașul târziu prin Poarta Mare) și stradela g3 (care separă zona sondată în campania 20114, prin S I, de cea în care s-a desfășurat cercetarea de anul acesta)5. A fost trasată o secțiune orientată est-vest (S II), cu o lățime de 1,5 m și lungă de 26,5 m. Dimensiunile secțiunii au rezultat în funcție de particularitățile terenului și de obiectivul propus la începutul cercetării. Pe latura de est s-a renunțat la martor, secțiunea prelungindu-se până la stradela g. De asemenea, am practicat marcarea lungimii secțiunii, din 2 m în 2 m, rezultând astfel 13 carouri, numerotate dinspre vest spre est caroul 1 – caroul 13. Obiectivele principale ale cercetării au fost verificarea relației dintre structurile constructive existente în zona rămasă nesăpată și basilica episcopală și confirmarea continuării spre nord a porticului și a străzii f.

Situația înregistrată, dinspre vest spre est, este următoarea:

- sub stratul de dărâmtură din capătul secțiunii s-au conturat trei dale din bordura de vest a străzii f; avem în vedere pentru anul următor curățarea dărâmăturii pentru punerea în valoare a străzii și a bordurii care o mărginește spre vest, în măsura în care s-a păstrat, deoarece, în profilul de sud se conturează, pe o lungime de peste 9 m, o groapă antică, săpată probabil pentru scoaterea pietrei. Situația nu ar fi singulară, pavajul din interiorul absidei și navei centrale a basilicii, precum și soclul bermei fiind demantelate de o asemenea intervenție, ulterioară fazei V A;

- la o distanță de 6,10 m față de dalele bordurii a fost surprins traseul unui zid (Z1), format din blocuri de piatră de dimensiuni medii, legate cu mortar, cu grosimea de 0,75 m. Este singurul zid legat cu mortar, descoperit în S II, iar prin modul în care este construit, dimensiuni și mai ales orientare arată că este parte din continuarea spre nord a zidului de vest al basilicii episcopale. Surprinzând prelungirea zidului de vest al basilicii, am presupus inițial și continuarea șirului de socluri de coloane corespunzător porticului, însă la adâncimea la care s-a ajuns în campania 2012 nu a fost înregistrată această situație. Lipsa soclurilor de coloane, bine păstrate pe latura de vest a basilicii, poate fi pusă și pe seama gropii antice care apare în profilele de nord, vest și sud ale S II;

- spre est, între zidul de vest al basilicii (Z1) și cel din capătul secțiunii (Z5), mărginit de strada g aflată imediat la est, spațiul este împărțit în patru încăperi de trei ziduri orientate nord-sud (denumite dinspre vest spre est Z2, Z3, Z4). Z2 situat la 3,15 m distanță de Z5, este construit din blocuri de dimensiuni medii, legate cu pământ. Are grosimea de 0,50 m, se păstrează pe o înălțime de 0,30-0,35 m și nu se află pe traseul niciunuia dintre zidurile anexei de nord-vest a basilicii episcopale. Nivelul de călcare din încăpere este

reprezentat de o podea din lut galben, ruptă la vest de blocuri de mari dimensiuni căzute din Z1. În dărâmătura de la vest de Z2 (în caroul 8, la -0,65 m) a fost descoperit un tezaur monetar compus din 11 piese, cea mai târzie datând din timpul împăratului Mauriciu Tiberiu. Noua descoperire arată că în faza IV B încăperea era funcțională. Sfârșitul aceleiași faze este marcat și în anexa alăturată, din colțul de nord-vest al basilicii, de un tezaur cu componență monetară asemănătoare, datat tot la sfârșitul secolului VI p.Chr.6;

- următoarea încăpere, lată de 2,90 m, este mărginită spre vest de Z2, iar spre est de Z3, paralel cu el, lat de 0,55 m și păstrat pe o înălțime de 0,60 m. Același strat de lut galben apare între ziduri;

- al treilea compartiment, situat în continuare, are lățimea de 2,95 m și este mărginit spre est de Z4, orientat nord-sud, lat de 0,65 m și păstrat pe înălțimea de 0,60 m. Încăperea a fost re compartimentată ulterior, prin construirea unui zid orientat est-vest (Z6), cu o traiectorie ușor oblică față de zidurile cu aceeași orientare din anexele basilicii. Acesta are fundația situată peste stratul de pământ galben dintre cele două ziduri nord-sud și nu se țese cu acestea, aparținând unei faze ulterioare de funcționare a încăperii. Se păstrează numai pe înălțimea a două asize, cea superioară fiind distrusă pe fața nordică. Lățimea zidului este de 0,60 m, iar lungimea de 2,95 m;

- ultima încăpere, lată de 4,75 m, este delimitată la est de Z5, orientat nord-sud, paralel cu strada g, lat de 0,90 m. Continuitatea acestui zid se poate urmări spre sud, în profilul de pe latura de vest a stradelei, în capătul căreia cotește spre vest și intră sub o porțiune nesăpată, situată la est de anexa din acest colț al basilicii. Pe latura de sud este vizibilă intrarea dinspre strada g în această încăpere. Dalele bordurii sunt ușor alunecate spre est, spre stradă, dând naștere unui spațiu de 0,25 m între linia celor două dale surprinse pe lățimea secțiunii și fața de est a zidului. Încăperea este compartimentată ulterior de un zid oblic, orientat est-vest (Z7), lat de 0,80 m. Este lucrat îngrijit din blocuri de dimensiuni medii, legate cu pământ. S-a observat și re folosirea unui fragment de fus de coloană în componența asizei superioare;

Toată suprafața încăperii, surprinsă în S II a fost acoperită de un strat gros de dărâmătură, căzută peste stratul de lut galben.

Sucesiunea stratigrafică înregistrată pe profilele S II este următoarea:

- strat de pământ brun închis, la care s-a ajuns în capătul de vest al secțiunii; pare să reprezinte o groapă antică de demantelare;

- nivel de călcare corespunzător zidurilor celor patru încăperi, care apare pe profil sub forma unui strat de lut galben, gros de aproximativ 0,15 m. În interiorul încăperilor ne-am oprit pe acest nivel, tăiat în apropiere de fața estică a Z1 de groapa antică amintită;

- strat de dărâmătură, care acoperea toată suprafața secțiunii, format din blocuri de piatră de dimensiuni medii amestecate cu fragmente ceramice, țigle, olane etc. În dreptul zidului de vest al basilicii capătă o culoare albicioasă, datorată mortarului din componență.

- strat vegetal cu fragmente ceramice amestecate (fragmente elenistice - picior și toartă de kantharos etc., fragmente romane timpurii și târzii).

Nivelul vegetal și cel de dărâmătură sunt tăiate, în partea de vest a secțiunii, de trei gropi moderne. Una dintre ele, săpată la vest de zidul cu mortar, în zona corespunzătoare unei presupuse continuări a porticului, avea așezate pe fund trei blocuri masive de piatră, scoase probabil din construcțiile alăturate. În pământul dintre cele trei blocuri, pe lângă materialul arheologic amestecat, a apărut și un cartuș modern.

Concluziile cercetării arheologice din vara anului 2012, în Sectorul Centru-Nord, sunt următoarele:

- basilica episcopală era prevăzută, pe suprafața situată la nord, cu o serie de anexe și compartimentări ale acestora, a căror funcționalitate poate fi stabilită numai prin extinderea cercetării arheologice;

- într-o etapă ulterioară ridicării zidurilor orientate nord-sud (construite probabil în prima etapă de funcționare a complexului, IV A), a avut loc re compartimentarea spațiului interior al încăperilor delimitate de acestea (IV B). Foarte posibil ca zidul orientat est-vest (Z6), cu aspect neîngrijit, așezat peste stratul de lut galben, să țină de faza V A, însă numai prin extinderea suprafeței cercetate și prin analiza materialului recoltat se poate trage o concluzie certă;

- strada f situată la vest de Basilica episcopală își continuă traseul către nord, de-a lungul zidului de vest al edificiului; ipoteza a fost verificată și prin scanarea zonei de interes: prin unirea punctelor de pe extremitatea de est a celei mai îndepărtate dale din bordura străzii f cu cele de pe linia de est a dalei apărută în S II, s-a obținut un traseu drept la care se aliniază și celelalte dale aflate între cele două extremități luate drept reper;

- la adâncimea la care am ajuns nu a fost surprinsă continuarea șirului de coloane de pe latura de vest a porticului. Este posibil ca acesta să se oprească în dreptul anexei de nord-vest a basilicii, iar zidul de vest să continue spre nord, fără a mai fi secondat la vest de șirul de coloane. Trebuie avut totuși în vedere și faptul că zona a fost deranjată de groapa antică de demantelare.

Note

- 3. Numele străzilor sunt redată cf. Al. Suceveanu, Histria VI, București, 1982.
- 4. Histria, Sector Centru-Nord, CCA 2012, p.75-76.
- 5. Zona (a), cf. Al. Suceveanu, Histria XIII, București, 2007, p. 44 și Pl. VII.
- 6. Al. Suceveanu, Histria XIII, București, 2007, p. 192-193.

Informații suplimentare online

[Raportul 5068 din cronică.cimec.ro](http://raportul5068.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.mapserver.cimec.ro)
